

02-04-2024

FM 2024/98

Rettelsesblad

Rettelsen erstatter forslaget fra 1. marts.

Rettelsen ændrer konsekvenserne for det offentlige, private erhvervsliv og for borgerne.

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 5 af 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption således, at forældreorloven forlænges fra 21 til 37 uger og at forældrene får frihed til selv at fordele orloven.

(Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit)

Begrundelse

På Forårssamlingen 2019 vedtog Inatsisartut FM2019/53, der blev stillet af Demokraatits Randi Vestergaard Evaldsen. Med vedtagelse af forslaget blev det muligt, at en gravid kvinde kunne gå på graviditetsorlov fire uger før termin. Og før det er loven ligeledes anmodet om at blive ændret for at tilgodese den kommende familie.

Det er derfor i Demokraatits ånd, at vi fortsat ønsker at gøre barselstilværelsen endnu bedre for børnefamilierne. Sammenlignet med eksempelvis Danmark og Island er vores ret til orlov herhjemme markant kortere. I Danmark har forældre ret til 52 ugers orlov¹. I Island har forældre ligeledes ret til orlov i 52 uger². Med en forlængelse af orloven vil vi således blive konkurrencedygtige på familie- og arbejdsmarkedsområdet.

I dag er det sådan, at Inatsisartutlov om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption sikrer, at forældre tilsammen har ret til forældreorlov i 21 uger. Dette skal ses i tilknytning til de første 15 ugers barselorlov, hvilket betyder, at nybagte forældre samlet set kan gå hjemme med den nyfødte i 36 uger efter fødslen.

Jeg ser gerne, at det bliver en rettighed at kunne gå hjemme med sin nyfødte i et år efter fødslen, og ønsker derfor, at forældreorloven udvides fra de nuværende 21 uger til 37 uger, hvilket reelt vil betyde, at forældre tilsammen kan være hjemme i et år med deres barn.

Børnefamilier i Grønland har i forvejen en del udfordringer i forhold til kvaliteten og forventningen til daginstitutions- og skoleområdet. Historisk har Grønland gennemgået en meget hurtig institutionalisering, som der på nuværende ikke er nogen forskning på om det er godt eller skidt for det lille barn. Men som forældre kender vi nok alle følelsen af, at det både er trist og langt fra betryggende at aflevere sit hjælpeløse og dybt afhængige barn i fremmede hænder.

---

¹ <https://www.norden.org/da/info-norden/danske-barselsdagpenge>

² <https://www.norden.org/da/info-norden/udbetalinger-i-forbindelse-med-barselorlov-i-island>

Det er således, at mange småbørn, starter alt for tidligt i daginstitution, og det vækker bekymring blandt de fagkyndige³. Dernæst viser en undersøgelse, at manglen på pædagogisk uddannet personale på institutionerne⁴, udgør en væsentlig risiko for mistrivsel i en tid, hvor et barn mellem på mellem 6 og 9 måneder oplever svær separationsangst i sin udvikling⁵. Sagt med andre ord, så er der grund til bekymring, og vi må tage politiske beslutninger med henblik på at beskytte børnene og småbørnsfamilierne. Samtidig er det vigtigt at aflaste det vigtige personale, der er så få af i vores land. Ved at forsinke barnets opstart vil der derfor blive flere hænder til færre børn, og mulighed for opkvalificering og kurser til de ansatte.

Det er med tanke på en bedre familiepolitik samt at øge incitamentet for at stifte familie i vores land og derved øge fremtidens efterspørgsel af arbejdskraft, at jeg fremsætter dette forslag om at forlænge forældreorloven. Samtidigt ønsker vi fra Demokraatit at øge trygheden i barnets første leveår, som er så altafgørende i et barns udvikling.

Fødselstallet herhjemme er bekymrende lavt. Vi får udefrakommende medarbejdere i stor stil. Derfor er der grund til at sætte spørgsmålstegn ved vort lands fremtidige eksistensgrundlag.

Jeg håber på bred opbakning til forslaget fra partierne her i Inatsisartut samt fra Naalakkersuisut.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der er stor usikkerhed vedrørende de økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, hvilket blandt andet skyldes, at det er usikkert, hvor mange der vil benytte sig af tilbuddet samt om der vil være tale om fuld lønkomensation. Naalakkersuisut oplyser dog i svar på § 37-spørgsmål nummer 024-2024, at såfremt en forlængelse af forældreorloven anvendes i samme omfang som de nuværende orlovsmuligheder, så forventes der et øget finansieringsbehov på i alt 11,9 millioner kroner⁶.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Der vil ligeledes være usikkerhed vedrørende de økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv. Det må dog forventes, at der vil være stigende udgifter til vikarer i og med, at fastansatte på forældreorlov vil have ret til længere orlov.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forældre vil få ret men ikke pligt til at afholde forældreorlov i 16 uger mere end med de nuværende regler.

---

³ "Børneforsker om tidlig start i vuggestuen: »Vi putter børn i institution fra 10 måneders alderen i fem-seks år af deres liv, uden at vi ved, hvad der kommer ud af det«" - Berlingske den 10/4-2019

⁴ <https://bupl.dk/boern-unge/nyheder/paedagogmangel-bekymrer-flere-foraeldre-overvejer-droppe-daginstitutioner>

⁵ <https://bornsvilkar.dk/smaaboern/barnets-udvikling/boerns-udvikling/#6-9-maaneder>

⁶ Svar på § 37-spørgsmål 024-2024